

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2024-11-27 kl 13:00-14:05
Plats	Sessionssalen, stadshuset
Utses att justera	Helena Nanne
Justeringen	2024-12-04
Protokollet omfattar	§312

Underskrifter	Sekreterare	..... Agnes Wemme	
	Ordförande	..... Katrín Stjernfeldt Jammeh	.....
	Justerande	..... Helena Nanne	.....

Beslutande ledamöter

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande)
Stefana Hoti (MP) (Vice ordförande)
Helena Nanne (M) (Andre vice ordförande)
Andréas Schönström (S)
Sofia Hedén (S)
Mubarik Mohamed Abdirahman (S)
Håkan Fäldt (M)
Anton Sauer (C)
Magnus Olsson (SD)
Anders Olin (SD)
Anders Skans (V)
Roko Kursar (L)
Tobias Petersson (V) ersätter Anfal Saad Mahdi (V)

Ej tjänstgörande ersättare

Amani Loubani (S)
Anders Rubin (S)
Sanna Axelsson (S)
Anders Nilsson (S)
John Eklöf (M)
Farishta Sulaiman (M)
Tony Rahm (M)
Rickard Åhman Persson (SD)
Anders Pripp (SD)
Sadiye Altundal (V)
Janne Grönholm (MP)
Sara Wettergren (L)

Övriga närvarande

Carina Nilsson (S) (Kommunfullmäktiges ordförande)
Sedat Arif (S) (Kommunalråd)
Andreas Norbrant (Stadsdirektör)
Jonas Rosenkvist (Avdelningschef)
Agnes Wemme (Nämndsekreterare)
Anna Westerling (Ekonomidirektör)
Emma Sandberg (Budgetchef)
Micael Nord (Näringslivsdirektör)
Mats Holmström (Kommunikationschef)
Nicklas Sjöqvist (Presschef)
Henrik Loveby (Avdelningschef)
Magnus Sveger (Upphandlare)

§ 312 Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44)

STK-2024-1274

Sammanfattning

Malmö stad har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria. Utredningens uppdrag och som har mynnat ut i rubricerad promemoria har varit att lämna förslag som stärker arbetet med att upptäcka och motverka fusk i livsmedelskedjan. Yttrandet ska ha kommit in till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet senast den 5 december 2024. Miljönämnden har i egenskap av facknämnd fått förslagen i promemorian på intern remiss. Nämnden har inkommit med ett yttrande, där man lämnar vissa synpunkter men ställer sig positiv till förslagen.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Beslutet skickas till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Miljönämnden
Stadskontoret, avdelningen för intern ledning och stöd
Stadskontorets handläggare

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut KSAU 241125 §553 Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 241118 Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet- Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44) S
- Förslag till yttrande KSAU 241118 Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44)
- Miljönämnden beslut 241024 § 164
- Remissvar miljönämnden
- Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44)
- Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44)

Datum

Yttrande

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2024-1274

Till

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

**Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
- Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU
2024:44)**

LI2024/01678

Yttrande

Sammanfattning

Malmö stad ser positivt på förslagen som framförs i utredningen och delar problembeskrivningen som framförs. Livsmedelsfusk är ett allvarligt samhällsproblem som skadar förtroendet för branschen, snedvrider konkurrensen och är en del av den kriminella ekonomin. Miljönämnden har under flera års tid påtalat behovet av en statlig fuskstyrka som kan arbeta i hela landet, eftersom fusket inte följer den myndighetsstruktur som finns i Sverige. Det krävs också kompetenser och arbetsmetoder som inte är möjliga att klara av på en lokal kontrollmyndighet.

Malmö stad ser positivt på förslaget som helhet. Det är viktigt att stärka kontrollen av fusk i livsmedelskedjan för att motverka brottslighet och verka för en likvärdig konkurrens i branschen.

Miljönämnden i Malmö stad har sedan 2017 utökat resurserna riktade mot bland annat fusk i livsmedels-branschen för att öka tryggheten och motverka brottslighet i staden, inom arbetet med Tryggare Malmö. Denna utökning i kombination med närheten till Danmark och samarbetet med deras nationella fuskstyrka har skapat en unik möjlighet att bygga kompetens och utveckla arbetsmetoder för att komma åt livsmedelsfusk. Vidare har miljönämnden genomfört en risk- och sårbarhetsanalys utifrån tillgängliga data och lokala förutsättningar i Malmö. Analysen ligger till grund för att planera insatser med syfte att upptäcka och mot-verka livsmedelsfusk.

Malmö stads uppfattning är att trots dessa möjligheter och resurser på lokal nivå så går det inte att genomföra en ändamålsenlig fuskkontroll. Dagens kontrollorganisation och de administrativa gränserna den innebär skapar hinder för att effektivt utreda fusk i livsmedelskedjan, eftersom det ofta finns kopplingar till verksamheter i andra kommuner som behöver ingå i utredningen. Det saknas också möjligheten att ha en bredare kompetens i arbetsgruppen som ska motverka fusk. Det är omöjligt för en livsmedelsinspektör att ha hög kompetens i alla de relevanta områden som krävs för att framgångsrikt kunna upptäcka, utreda och motverka livsmedelsfusk.

Nedan följer fler specifika synpunkter kring de olika delarna av förslaget.

Ansvar för kontrollen av fusk ska centraliseras till de tre centrala myndigheterna i livsmedelskedjan

Malmö stad ser positivt på ett mer centralt ansvar för kontrollen av livsmedelsfusk. Livsmedelsfusk är gränsöverskridande och följer inte den myndighetsstruktur som finns, tvärtom försöker fuskets att hitta svagheter i kontrollen. Sveriges decentraliserade kontrollstruktur försvårar möjligheterna för en effektiv fuskkontroll. Det är inte möjligt för varje kontrollmyndighet inom livsmedelskedjan att, utöver befintligt kontrollansvar, även arbeta effektivt mot fusk. Malmö stad ser också positivt på gränsdragningen av vilka typer av fuskkontroll som centraliseras. Ansvar för den planerade fuskkontrollen samt möjligheten att ta över enskilda ärenden skapar goda förutsättningar för en central myndighet att kunna arbeta effektivt mot fusk.

Malmö stads erfarenheter talar för att fuskets inte bara är en utmaning i Malmö eller storstäderna, utan det finns utbrett i hela landet. Det finns även stora utmaningar för att hantera livsmedelsfusk som sker inom e-handeln. En lokal organisation för att motverka fusk i livsmedelskedjan är därför ineffektiv då kommuner som framgångsrikt arbetar med fuskets endast riskerar att flytta problemen till kommuner som inte har samma förmåga att bekämpa fuskets. Inskränkningen i det kommunala självstyret bedöms stå i proportion och vara nödvändig för att uppnå en stärkt kontroll av fusk.

Malmö stad ser dock en risk för missförstånd kring hantering av befintligt fuskarbete och det som sker inom den ordinarie kontrollen som behöver uppmärksammas. Ett centraliserat ansvar kan innebära att kommunala inspektörer minskar sitt fokus på fusk i sin ordinarie kontroll. Den ordinarie kontrollen kommer fortsatt vara viktig för att motverka fusk och har potential att göra nödvändiga iakttagelser som i vissa fall behöver utredas vidare av den nationella fuskstyrkan. Det är därför viktigt att gränsdragningen blir tydligt kommunicerad vid ett införande samt att det skapas en tydlig struktur för hur och när tips och underrättelse bör vidarebefordras från övriga kontrollmyndigheter till den centrala fuskstyrkan.

En särskild nationell enhet mot fusk inrättas på Livsmedelsverket

Malmö stad ser positivt på förslaget att skapa en nationell enhet mot fusk under Livsmedelsverket. Det är positivt att samla resurser för att arbeta med fusk i livsmedelskedjan till en central myndighet som då får lättare att kraftsamla. Det skapar även förutsättningar till en högre kompetens inom olika yrkesgrupper på enheten som tillsammans kan genomföra de mer djupgående kontroller som krävs. Det underlättar samtidigt kontakterna med andra nationella och internationella myndigheter. Malmö stad vill särskilt belysa behovet av samarbeten inom regeringsuppdraget mot arbetslivskriminalitet eftersom det finns en tydlig koppling till fusk i livsmedelskedjan.

En central enhet mot fusk minskar också risken för hot och våld mot inspektörer på kommunal nivå. Nuvarande organisation innebär en stor sårbarhet med många kontrollmyndigheter som består av enskilda inspektörer som är kända av verksamhetsutövarna. Det finns därför risk för att en hotbild skapas om det genomförs ett framgångsrikt arbete mot livsmedelsfusk samtidigt som handläggaren behöver vara tillgänglig för service och rådgivning. En nationell enhet har bättre förutsättningar att hantera livsmedelsfusk med minskade risker för otillåten påverkan.

Malmö stad ser dock en risk att befintlig kompetens som byggts upp i kontrollmyndigheterna går förlorad i samband med en övergång. Det finns också en risk att den geografiska lokaliseringen av nationella fuskstyrkans kontor medför att insatser inte prioriteras jämt i landet. Riskerna beskrivs i utredningen, men miljönämnden vill understryka behovet av att enheten på längre sikt finns på fler ställen i landet.

Nya bestämmelser om uppgiftsskyldighet för myndigheter

Malmö stad ser positivt på förslaget om nya bestämmelser och vill understryka behovet av att fånga upp information om fusk från ordinarie kontrollen.

Ny lag om sanktionsavgifter mot fusk

Malmö stad ser positivt på förslaget om en ny lag om sanktionsavgifter mot fusk i livsmedelskedjan. De ekonomiska påföljderna som ska fastställas till två gånger aktörens ekonomiska fördel alternativt ett belopp upp till 50 miljoner bedöms vara avskräckande. Malmö stad anser att de höga sanktionsbeloppen bedöms vara befogade eftersom det finns stora brottsvinster samtidigt som det blir ett sätt för samhället att markera allvaret med livsmedelsfusk.

Finansiering

Malmö stad ser positivt på utredningens föreslagna finansiering i sin helhet. Det är särskilt positivt att förslaget finansieringsmodell blir oberoende av ifall företagen betalar avgifter för uppföljande eller händelsestyrda kontroller. Risken hade annars varit att företag som får höga kontroll- och sanktionsgifter går i konkurs före betalning och enheten då fått svårt att finansiera sin verksamhet.

Malmö stad anser också att det är betydligt mer kostnadseffektivt med ett centraliserat arbete mot livsmedelsfusk jämfört med ifall varje kontrollmyndighet själva behövt bygga upp förmågan. Förslaget bedöms därmed minska kostnaderna för kommunerna.

Slutord

Miljönämnden i Malmö stad har under flera års tid varit drivande i att uppmärksamma behovet av ett samlat grepp på nationell nivå för att klara av att hantera livsmedelsfusk.

Malmö stad delar beskrivningen av problembilden och anser att de förslag på åtgärder som utredaren presenterat är väl avvägda för att få effekt på arbetet mot livsmedelsfusk.

Malmö stad anser att en statlig organisation med en särskild fuskstyrka för arbetet mot livsmedelsfusk är en välbehövlig ambitionshöjning på området. En fortsättning med nuvarande organisering där kommunala inspektörer behöver bli experter på fördjupade kontroller av livsmedelsfusk är inte realistiskt ifall det ska gå att uppnå avsedd effekt på nationell nivå.

Miljönämnden i Malmö stad har idag tre operativa resurser som årligen ser till att tonvis med osäkra livsmedel, stöldgoods och fusk med fakturor motarbetas för att försöka skapa en trygg stad där livsmedel inte är ett verktyg för kriminella krafter. Tänk då vad en statlig fuskstyrka med rätt förutsättningar skulle kunna åstadkomma.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Agnes Wemme

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-11-12

Vår referens

Sandra Rickard

Stadsjurist

sandra.rickard@malmo.se

Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44) STK-2024-1274

Sammanfattning

Malmö stad har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria. Utredningens uppdrag och som har mynnat ut i rubricerad promemoria har varit att lämna förslag som stärker arbetet med att upptäcka och motverka fusk i livsmedelskedjan. Yttrandet ska ha kommit in till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet senast den 5 december 2024. Miljönämnden har i egenskap av facknämnd fått förslagen i promemorian på intern remiss. Nämnden har inkommit med ett yttrande, där man lämnar vissa synpunkter men ställer sig positiv till förslagen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44)
- Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44)
- Remissvar miljönämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 241118 Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet- Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44) S
- Förslag till yttrande KSAU 241118 Remiss Landsbygds- och infrastrukturdepartementet - Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44)

- Miljönämnden beslut 241024 § 164

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-11-18

Kommunstyrelsen 2024-11-27

Beslutet skickas till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Miljönämnden

Stadskontoret, avdelningen för intern ledning och stöd

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Malmö stad har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria. Yttrandet ska ha kommit in till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet senast den 5 december 2024. Miljönämnden har i egenskap av facknämnd fått förslagen i promemorian på intern remiss. Miljönämnden har inkommit med ett yttrande över förslagen i promemorian och sammanfattningsvis anført följande, se bilagerat beslutsunderlag.

”Miljönämnden ser positivt på förslagen som framförs i utredningen och delar problembeskrivningen som framförs. Livsmedelsfusk är ett allvarligt samhällsproblem som skadar förtroendet för branschen, snedvrider konkurrensen och är en del av den kriminella ekonomin. Miljönämnden har under flera års tid påtalat behovet av en statlig fuskstyrka som kan arbeta i hela landet, eftersom fusket inte följer den myndighetsstruktur som finns i Sverige. Det krävs också kompetenser och arbetsmetoder som inte är möjliga att klara av på en lokal kontrollmyndighet.”

Livsmedelsindustrin är Sveriges tredje största industrigren. Försäljningen av livsmedel i landet uppgick under 2022 till 356 miljarder kronor. Det finns gott om exempel från de senaste åren på företag som ertappats med att fuska med produkter i livsmedelskedjan och alla uppskattningar som görs tyder på att det bara är toppen av ett isberg.

Det kan handla om att otillåtna eller farliga ingredienser används i mat, att kött från andra djurslag än vad som anges på förpackningen används eller att innehållet i en vara späds ut. Det kan också handla om att en vara felaktigt utges för att vara ekologisk eller av svenskt ursprung.

Fusk i livsmedelskedjan medför att konsumenterna betalar ett överpris för varor av sämre kvalitet eller lägre värde. Det finns också en risk för att livsmedel eller varor som kan vara skadliga för människors och djurs hälsa eller miljön släpps ut på marknaden. Seriösa företag missgynnas genom att de utsätts för illojal konkurrens och förtroendet för varumärken skadas. Fusk i livsmedelskedjan beräknas kosta samhället miljardbelopp varje år. De ekonomiska vinsterna av fusk är så omfattande, och risken för upptäckt så

liten, att möjligheten att tjäna pengar drar till sig organiserad brottslighet och andra oseriösa aktörer. Fusk i livsmedelskedjan utgör i dag en del av den kriminella ekonomin och företagen används som verktyg för olika typer av brottslighet.

Utredningens uppdrag och som har mynnat ut i rubricerad promemoria har varit att lämna förslag som stärker arbetet med att upptäcka och motverka fusk i livsmedelskedjan.

Stadskontorets bedömning

Det förordas att kommunstyrelsen antar miljönämndens yttrande som sitt, godkänner förslag till yttrande och skickar det till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Ansvariga

Jonas Rosenkvist Avdelningschef
Pamela Lindqvist Sekreterare
Andreas Norbrant Stadsdirektör